

Kdo naj popiše hrup in veselje, ki sta zavladata med Zabržani! Kakor bi trenil, je bila izkopana globoka jama, in kakor bi še enkrat trenil, je že krt ležal na dnu, kjer je samega veselja omedlel. Kmalu je bila jama zopet zasipana, Zabržani so šli zadovoljni domov in so od tega dogodka še bolj zasloveli po širnem svetu.

Sanje.

Jaz spim ...

*A sanjam, da bdim
in da plavajo
ter se poigravajo
angeli nad meno
nocoj.*

*Eni so z zlatimi
perutnicami,
drugi z darovi*

*bogatimi,
tretji s cveticami.*

*S kraguljčki
nebeškimi
pozvanjajo
in rahlo se mi
priklanjajo
do tal ...*

Ko jaz bi večno spal!

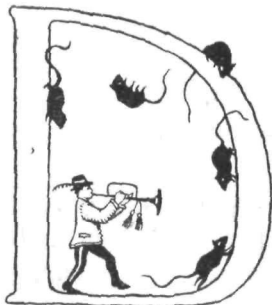
Radoslav B.

IVO TROŠT:

Čarobno jezero.

Pripovedka.

anes imenujejo tam ves širni prostor Vodno dolino. V davnem času je bilo v nji čarobno jezero za vse, ki so imeli tako srečne oči, da so ga videli. Mično gorsko jezerce se je smehljalo v vedno pomladni krasoti med nebotičnimi jelkami in zelenimi bukvami. V nekaljeni tihoti se je ob bregovih pasla plaha srna ali pa hodila od daleč pit iz jezera, ribice so se igrale na njegovi srebročisti gladini, vidra je sem hodila po svojo večerjo in jeleni po zdrav napoj. Človeška noga se dotlej še ni bila približala temu skritemu koticu raja. Zlato solnce se je kopalo v njem v vsi poldanji krasoti, in polni mesec se je sredi noči smejal v njem ribicam, ki so še v sanjah poskakovale po biserni gladini lesketajočih se valov, smejal se je plesu povodnih vil, ki so se sem

veška noga se dotlej še ni bila približala temu skritemu koticu raja. Zlato solnce se je kopalo v njem v vsi poldanji krasoti, in polni mesec se je sredi noči smejal v njem ribicam, ki so še v sanjah poskakovale po biserni gladini lesketajočih se valov, smejal se je plesu povodnih vil, ki so se sem

nemotene shajale k nočnim veselicam. Nihče jih ni vznemirjal v nedolžni zabavi, nihče se ni čudil njih krasnemu spevu. Celo slavček in kos sta tedaj umolknila v grmovju, drozeg in brinjevka si nista upala motiti praznično-slovesne tišine.

Ubrani spev vodnih vil je donel od jezerske obali daleč, daleč naokrog, donel gori visoko v Krim, odmeval po planjavi, se širil v nižavo. Srečno uho, ki ga je čulo!

Pod Krimom je živel tedaj s svojo materjo v ubožni koči mlad pastirček Jeranko. Pasel je edino kravico po gorskih tokavah. Tisto popoldne pred kresnim večerom jo je izgubil. Bal se je k materi domov brez maroge. Škoda se mu je zdelo ljube kravice, ki mu je dajala vsak dan sladkega mleka. Jokal je, iskal po gozdu, klical kravico in mater — zaman. Prehodil je že Krim malone počez in podolgem, truden je bil in lačen in zaspan. Domov ni vedel poti in tudi ko bi jo vedel, bi se ne vrnil, ker se je bal matere. Solnce se je poslavljaljo za notranjski Javornik, Jeranko je mislil, da bo moral prenočiti v gozdu. Kraj mu je bil popolnoma neznan. Strah ga je bilo, zakaj visoke jelke so iztezale proti njemu dolge sence, ko je boječe pogledoval za solncem. Rosa se je že prijemala po mehki travi, bukve, gabri in javorji so ga gledali začudeno kakor tujca, ki je po nesreči zašel na ta posvečeni kraj. Jeranko stopi še nekaj korakov, razgrne pred seboj smrekove veje, ki so mu zastirale pot, kar obstane in ostrmi. Zagledal je z veseljem in strahom v srcu pred seboj širno jezerce. Še nikoli ni bil tukaj in tudi slišal še ni, da bi kdo pripovedoval pravljico o čarobnem krimskem jezeru. Take vode še ni videl, najsi je že gledal Iško, Ljubljaničo in celo Savo. Zdelo se mu je, da ne more biti v raju lepše kakor na tem kraju. Tudi strah ga ni bilo več, lakote ni čutil, in žeja ga ni morila. Najrajši bi bil zaspal in v sanjah gledal to nebeško krasoto na veke.

Noč je razprostrla temna krila po vsi okolici, toda nad čarobno jezerce jih ni razgrnila. V globini se je iskriло tisoč in tisoč zvezdic. Pridružil se jim je še okrogli mesec, ki se je kmalu prismejal izza dolenjskih gričev, in svetlobe je bilo po vsi okolici kakor podnevi. Jeranko si je mel oči. Prav nič več ni vedel, če bdi ali sanja. Gledal je in mižal, poslušal in mislil, da ne sliši nič, in celo zinil je časih, da bi se čim več navžil tega nočnega čudesa. Kar se oglasi v daljavi ubran spev. Zdelo se mu je, da se bliža velikonočna procesija, tako lepo so peli. Videl ni vendar še nikogar.

Spev prihaja bliže, bliže. Deček slutí, da se pomika procesija proti njemu. Bal se je, da bi se mu zgodilo kaj hudega, če ga izprevod zaloti tu na trati. Dvigne se, da bi se umaknil, pa, ojoj! Namesto da bi se umikal, ga nesejo noge nasproti neznanim pevkam. V strahu in veselju sede na tla in čaka, naj pride karkoli. In glej! Sedaj se prikaže skrivnostni zbor snežnobelih vodnih vil in se ustavi ne daleč od njega na ravnini poleg jezera. Zbor je prepeval in plesal — kolo. Natanko je razložil deček dolge snežnobe bele obleke, ki so se dotikale tal, da ni videl nog. Z glave so se mladenkam vsipali črni lasje po vratu in po plečih, po hrbtih do pasa in čez pas. Koliko je bilo plesalk, ni mogel dognati natančno; spoznal pa je, da jih je

mного, a pridružujejo se jim še nove iz jezerskih valov, kakor bi se iz vode dvigali beli labodi.

Kolo se je sukalo, petje je donelo vedno lepše. Jeranko pa ni več mislil na mater in na kravico. Imel je samo eno željo, da bi vedno gledal in poslušal! Le enkrat se mu je zazdelo, da se je njemu najbližja povodna deklica plaho ozrla proti mestu, kjer je sedel on. Hitro je zasukala glavo kakor srna, ko zavoha sovražnika lovca, pa je zbežala k ostali družbi. Sišal ni, kaj jim je povedala, a videl je natančno, da se je zbor plaho oziral proti njemu, kazal z rokami mesto, kjer je sedel Jeranko. Zapretile so mu z drobnimi prstki in se spustile v tek proti njemu. Jeranko pa se je od straha — prebudil doma na postelji, a kravica maroga je bila lepo sita v hlevu.

Pozneje je Jeranko še večkrat pasel kravico po tokanah na Krimu in jo tudi večkrat izgubil. Največkrat jo je gnal na pašo samo zato, da jo je izgubil. Mati je imela zaradi tega mnogo sitnosti, zakaj često se je zgodilo, da je bilo treba iskati — Jeranka in marogo. Mati se je jezila na dečka in ga povpraševala, ali goni marogo na pašo zato, da jo nasiti ali zato, da jo izgubi. Jeranko je namreč na Krimu iskal samo še čarobno jezero in njega zagonetne prebivalke. Mati je navadno našla kravico, če ni že medtem prišla sama domov, sinko pa ni našel jezera. Njegovo srce je vedno hrepenelo po tistem kraju in srečen je bil tisti dan, ko ga je noga zanesla k skrivnostnemu jezeru. Takih dni je bilo tudi nekaj. Spoznal se je bil s povodno vilo in celo govoril z njo, zakaj vedno manj se ga je bala. Naročala mu je, naj skrbno pase marogo, pa bo še večkrat gledal čarobno jezero in njegovo okolico.

Jeranko je mislil samo na vilo, jezero in njega krasoto, pa ni varoval kravice. Mati ga je svarila vedno strožje, pa ni nič zaleglo. Prepovedano mu je bilo slednjič, da ne sme več pasti globoko v gozdu, kjer kraljujejo gozdni duh in njegovi pomočniki; drži naj se na parobju gozda in gleda v ljubljansko ravan. Jeranko ni slušal.

Pasel je najrajši v gozdni tišini, kjer si jelke šepetajo zgodbe davnih dni, kjer gozdni škrat prinaša novice s hriba na hrib. Pasel je najrajši tako, da je izgubil marogo in potem namesto nje iskal vilo povodkinjo in čarobno jezero. No, poslej je vselej našel samo kravico in došel truden, lačen in zaspan domov. Zopet ga je svarila skrbna mati zastran neposlušnosti. Jeranka pa to ni izmodrilo.

Neko popoldne ni bilo matere doma. Sinko pusti lepo kravico privezано k jaslim, se odpravi sam v krimske gozdove iskat rajski kotichek in povodno vilo. Vse popoldne je hodil zaman in ponoči do polnoči. Tedaj je dosegel čarobno jezero, čul vabljivo petje, videl vrteče se kolo povodnih vil in se mu približal, a deklice so zbežale pred njim. Ni jih mogel dohiteti, najsi jo je še tako hitro ubiral za njimi po mehki tratí. Klical je in prosil, a nobena se ni obrnila k njemu in mu vsaj z eno samo besedico pojasnila sedanjo premembo. Njegov glas je odmeval kakor krokarsko vpitje od jezerske obali. Od vseh strani so hreščala drevesa proti njemu kakor bližajoča

se nevihta. Zbor belih vil se je dvignil kakor jata golobov nad jezero in izginil sredi jezerske gladine v vodo. Bobnenje se je začelo potem tudi pod vodo. Hropelo je in pokalo, sam Krim je vzdihoval, kakor da v njegovi notranjosti nekaj ni prav, drobovje zemlje se je treslo in voda je kipela. V jezeru je bilo vode vedno manj, Jeranko je žalosten strmел, kaj se godi pred njim. Čutil je, kakor bi se bilo to zgodilo zaradi njega. Še prej nego se je dobro zavedel, je bilo na mestu jezera — samo blato, ki ga je že večkrat prej videl v Vodni dolini.

Ob zori se je šele vrnil domov, kjer mu je pripovedovala prestrašena mati, da se je kravica še pred nočjo mirno pasla na parobju gozda. Nobeden je ni varoval in tudi iskati je ni bilo treba po krimskem lesovju. Vprašala ga je, če jo je on odvezal. Srámežljivo je deček pripoznal resnico. Mati mu je pa zatrčila, da jo je najbrž odvezala bela deklica, ki jo je videla zraven maroge.

Jeranko je potem glasno pripovedoval o čarobnem jezeru, o vodnih vilah v Vodni dolini, o petju, ki ga je slišal, in o kolu, ki so ga plesale bele deklice, a ljudje so mu ugovarjali, da je samo sanjal. Deček je vse svoje življenje trdil, da je videl čarobno jezero, iskal ga pa ni več, ker je videl, kako je izginilo pod zemljo. Še danes se ob nalivih napolni Vodna dolina z vodo, ki pa kmalu ponikne v zemljo, da se vnovič prikaže v znožju Krima, kjer je bilo že od nekdanj shajališče povodnih in gorskih vil.

Pozdrav.

*Pozdrav ti od srea,
oj, zemljica krasnà,
evetan pomladni čas
krasi ti zdaj obraz.*

*Naj se do konca dni
beseli spev glasi,
naj v spevu tem zamre
use, kar sree nam tre!*

S. P.

